

NAPREJ

Glasilo Socialistične stranke Jugoslavije.

Letnik V., številka 16.
Četrtkova številka „NAPREJA“
izhaja kot tednik

LJUDSKI GLAS

Glasilo Kmetško-delavske zveze.

Stane letno 42.— Din, mesečno 3-50 Din.

Izhaja razen ponedeljka in dneva po prazniku vsak dan.

Uredništvo in upravništvo: Ljubljana, Franciška ulica 6-I.

Naslov za dopise: Ljubljana pošt. pred. 168. Tel. int. št. 312. Ček. rač. št. 11.959.

Stane mesečno 15 Din, za inozemstvo 25 Din. Oglasi: prostor 1 × 55 mm 1 Din.

Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se ne priobčijo. Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije za list so poštne proste.

Zmaga organizirane zavednosti in rdeče samouprave!

Zopet je zmagala socialistična zavednost v Mežiški dolini. V nedeljo 15. aprila so se vršile občinske volitve v Mežici. Volilcev je bilo 399. Od teh je bilo 285 socialističnih glasov in 114 klerikalnih. Volitev se ni udeležilo 187 volilcev. Temu je bilo vzrok slabo vreme, ki je onemogočilo, da bi prišli na volišče slabotni in utrujeni delavci iz Helene in Podpece. Klerikalni mogotci s trepežnimi čevlji so lahko prišli k maši in na volišče, naši izmozgani delavci pa še za delo nimajo potrebnega obuvala.

Pa vendar se ati kapucinu ni posrečilo onemogočiti, da bi bil delavec župan. 18 odbornikov imamo, klerikalci pa 7. Torej župan bo naš.

V Prevaljah smo 8. aprila dobili 13 občinskih odbornikov, gospodarska stranka (to je mešanica klerikalcev, Nemcev in demokratov à la Lahovnik) pa 12 obč. odbornikov.

S temi zmagami si je Mežiška dolina ne oziraje se na črno avtonomijo, izvojevala rdečo samoupravo — torej ljudsko avtonomijo in ne pašalika za kute, ki so sedaj, kakor vedno proti delavstvu, zopet šli v zveze z »brezverci« in »Nemci« — torej onih ljudi, ki so proti temu, da bi se narodu, o katerem kute govorijo, da ga hočejo osvoboditi, dale kake samoupravne pravice!

Nekaj takega je bilo čitati v »Napreju« v številki 78. in 80., kjer se je razpravljalo o »Sodnem dnevu« in »Božji volji«. Ni dobro, ako gremo preko takih člankov brezbrizno — iskati moramo v njih! To je za nas zelo koristno — čeprav začetkoma ne pričakujemo.

Članek govori o zitanosti od nekdanj in danes in o ljudeh, ki so se in se še bavijo z njo. V znanosti je napredek — ni ga pa v različnih bogočastnih formah. Cerkevna in posvetna zgodovina izdata toliko, da se mora naučiti zanimalc od obeh

eno in isto akoprav je pogosto od obeh nalagan. Kolikor daleč sega književnost nazaj od tedaj do danes, dokazuje, da človeštvo razumnega in za dobro stvar požrtvovalnega človeka šele po smrti spozna in razume. Za čas njegovega življenja pa ga smatra in žigosa pred svetom za umobolnega ali zločinca.

To je stvar, o kateri mi tako malo premišljujemo, pa bi se morali baviti z njo ob vsaki priliki, da spoznamo, kaj je krivo sedanjega gorja.

Vedeti moramo zakaj trpimo toliko pomanjkanja. Kje je vir? Zakaj na eni strani sramotne mezde za težko delo in na drugi strani sijajna plača za lenuhanje?

Znanost je bila včasih napram danes mnogo nižja, a pamet je vedno le pamet. Bilo je pred davnim časom mnogo pametnih ljudi, kateri nam bi danes dobro služili in pozno za nami bo mnogo bedakov, kateri bodo z vsemi svojimi silami poskušali osmešiti in razdirati to, kar naredimo danes mi s trudom obče koristnega. Pamet, kolikor nam je vsem znano, se mora pogostokrat umakniti bedariji — kar bi nikdar ne bilo treba, ako bi oni ljudje, ki so slučajno s pametjo obdarovani že od narave — zavračali hinavščino ne pa se je posluževali kakor žal prav pogostokrat delajo.

Mojzes z nauki, katere je dobil od paganskih duhovnikov na egiptovskem dvoru ni bil zadovoljen in se je čistil še

Pamet in resnica.

(Laž odjeda pameti korenike.)

Ker je povsem pravilno, kar čitamo v »Napreju« opetovano o javnem delovanju za skupnost in za trdne ter stalno rastoče organizacije se moramo brigati vsi skupaj, da se po možnosti duševno oborožujemo za te svete naloge. Če danes nismo zmožni pisati članke v naše liste, storimo tudi tedaj veliko, ako se čistimo zmot s preiščenim čitanjem člankov in knjiž (posebno Cankarjevih).

A. L.:

Zaplotnikov Francelj v službah Sheriocka Holmesa.

(Prosto po Hugonu Vavrisu.)

(Dalje.)

»Tu ga imamo! Tedaj med štruklje je skrtil svojo bombo!« Obrnivši se k Francelju, pa je nadaljeval: »Vedel sem, da je med kuhinjskim osebjem anarhist. Kako hoče svoj napad izvesti, tega pa nisem mogel dognati. Menil sem, da vas hoče zastrupiti, zato imam pri sebi vse mogoče kemikalije in protistrupe. Medtem pa je naredil z bombo.«

»To je strašno! Kaj bi bilo, če bi bil ta štrukelj pojedel?«

»No, videli ste, kako se je tam doli skala razletela- Dvomim, da bi bil vaš želodec prenesel tako slaščico.«

»Komaj, komaj. Imam sicer prav dober želodec, toda bombe?«

Dva vojiaka telesne straže sta odvedla nevarnega kuharja v posebni oddelek vlaka, da ga na prvi postaji izročita policiji.

Francelju je prešel tek do štrukljev. Šele, ko je Sherlock Holmes štrukelj za štrukljem preiskal in dognal, da ni v njih dinamita, je začel jesti in skledo skoro izpraznil.

»Tedaj še šestindvajset,« je rekel Francelj. »Pravzaprav je to lepa zabava, takole potovati. Vsak trenutek je kaj novega. Samo če se posreči razrešiti še oni neznani napad, kaj pa pride sedaj, gospod Holmes?«

»Sdaj, upam, da bo nekaj časa mir; šele na francoskih tleh nas čakajo nova presenečenja. Toda za vruga ravno tole postajališče se mi zdi nekako sunljivo, zato moram posebno paziti.«

Sherlock Holmes je trdovratno sedel v kotu pri oknu in pozorno pregledoval krajino, cesto ob železnici in železnico samo.

Naenkrat je vstal in potegnil za signalno zaporo. V trenutku je vlak obstal.

»Kaj je?« je zakričal Francelj.

»Še sam ne vem,« je odgovoril Sherlock Holmes. »toda videl sem nekaj sumljivega. Pojdite z menoj.«

Vlak je stal na samotni v gorah, imenovanih Sierra de la Pena. Straža in vlakovno osebje je bilo že zunaj in čakalo povelj Sherlocka Holmesa. Ta je izpregovoril tiho par besed z vlakovodjo, potem pa peljal Francelja po železnici nazaj. Oba sta bila zagrnjena v temne plašče. Ko sta prekoračila kakih 200 korakov, sta se spustila po nasipu na ozko gozdno stezico vijočo se ob železnici. Tu se je SFherlock Holmes sklonil in skrbno pregledoval zemljo. Isto je storil Francelj, toda ni mogel zapaziti nič sumljivega; samo par odtisov gorskih cokelj je bilo videti.

»Da, tu imamo naš neznani napad,« je rekel Sherlock Holmes potihoma.

»Kako to?«

»Ali vidite tu odtis čevljev?«

»Da, ali kaj dalje?«

»A tu druge odtise.«

»Vidim.«

»Ali zapazite razliko?«

»Razliko? Skoro bi ne rekel.«

»Velika razlika. Te stopinje tukaj so dustile noge gorjancev v cokljah. To se vidi po hoji; koraki so daljši, težji. Gor-

dalje in je gotovo sam za sebe več razumel o Bogu (o koristnih silah), nego je povedal drugim ustno in pismeno. Neomajana vera v moč resnice ga je usposobila organizirati vse njegove rojake in se rešiti iz sužnosti. Svojo jasno pamet pa je oslabil polagoma s tem ker je začel uganjati burke in insceniral za izvrševanje organizatoričnega dela božanske ceremonije. S svojim zborom (leviti) je govoril v drugem smislu, nego z ljudstvom in ljudstvo ga ni moglo razumeti, zato se je začela njegova organizacija slabiti in ljudstvo je začelo k polnim egiptovskim loncem nazaj želeči. Ni znalo dalje, ker je preveč gledalo nazaj.

Isto se godi danes med nami. Mnogim od nas se poraja želja priti danes nazaj v preteklost in zato pozabljajo delati za prihodnost. Res je, da smo imeli voditelje, ki so nam poneverili zaupanje, toda bodimo si hvaležni, da smo jih spoznali, danes pa glejmo, da pri naših sodrugih vse take slabosti že v kali zadušimo, kar moramo storiti v prijateljski, bratski ljubezni napram vsakomur, vendar pa še v večji ljubezni do resnice, ki jo moramo ljubiti nad vse, tudi nad prijatelje, nad brate, nad sebe. Potem uspeh ne bo izostal.

Pamet je torej prva stopnja za spoznanje pravega Boga (resnice) in če smo ji vedno pokorni potem ni mogoče, da bi nam mogli škodovati kakšni preroki. Greh je nastal, ko se je začel človek lagati in laž odjeda pameti korenike. Ljudje, ki se zanašajo na moč hinavščine in če so še tako študirani niso zmožni voditi, pa naj si bo njih služba važna ali pa še tako malenkostna. Vse hudobije se pričenjajo z lažjo kakor požar iz majhne iskrice. Sram nas bodi za vsak trenutek, v katerem smo se pokorili zmoti!

Ker pa je vseeno storjen čez vsako dolgo dobo vsaj majhen korak v napredu, se je tudi zmota napram nekdanji že nekoliko zmanjšala. Pradedi našega razreda so unirali pod groznimi kaznimi — o katerih je že vsak čitatelj več ali manj poučen — in kri vseh teh je bila kvas za počasno osvobojenje — kolikor se do danes da govoriti o osvobojenju. Te žrtve obojega spola, ki so padle za nas, je navdahnila edinole ljubezen do resnice — kajti mnogo jih je trpelo ki bi se bili s hinavščino tudi lahko rešili, pa se je niso

janci, kakor znano, hodijo z upognjenimi koleni. Tu je pa stopinja meščana; čevlji ameriškega kroja »walk ower«, in sicer številka 145/315 b. Njihov gospodar je moč približno 30 let, 5 čevljev, 7 palcev visok.

»Kaj ne poveste, 7 palcev! To je imenitno!«

»Nikakor. Popolnoma preprosto. Visokost človeka zavisi od daljave njegovega koraka in dolgosti njegove noge. Neznanelec je nesel na levi rami večji zavitek, ki tehtja kakih 25 liber.«

»Res?«

»Odtisek leve noge je namreč ostrejši, globlji. Vendar pojdiva dalje.«

Francelj ni prišel iz začudenja. Sherlock Holmes se je ustavil pri nizkem grmiču in skrbno pregledaval vejico za vejico.

»Imel je temnosivo obleko iz angleške volne kupljeno pred tremi meseci.«

»Prosim, molčite! Kako to?«

»Glejte tu se je plazil skozi in na vejicah je ostalo nekaj niti. Volna je sedemdeset milimetrov dolga, od južnoameriških ovac, ki se podelava samo na Angle-

hoteli posluževati. Onj so razumeli in poznali Boga bolje nego mi, vedeli so, da je vedno pri nas. Kajti »v njem živimo, se gibljemo in smo« (Dejanja apostolov 17, 28) in »božje kraljestvo je znotraj v vas« (Luka 17, 21).

Če bi bili ostali Jezusovi nauki pristni, če bi se ne bili pomešali s ceremonijami in drugimi zmotami, bi imeli božje kraljestvo vsaj med kulturnimi narodi že zdavnaj. Čista in prava božja služba je pa izvrševanje dolžnosti in iskanje resnice: »Bodite pa izvrševalci besede in ne samo poslušalci ki se sami slepe. Kajti če je kdo poslušalec besede, ne pa izvrševalec, ta je podoben možu ki ogleduje v zrcalu svojega rojstva obličje: pogleda se namreč in odide in hitro pozabi kakšen da je. Kdor pa prav pogleda v popolni zakonik, zakonik svobode, in pri njem vztraja ter ne pozabi, kar sliši ampak dejanski izvršuje to, ta bo blažen v dejanju svojem.« (Jakob 1, 22—25). »Spoznali boste resnico in resnica vas bo osvobodila.« (Janez 8, 32).

Jezus je bil na smrt obsojen, ker so ga duhovniki zatožili, da se je imenoval sinu božjega, on se pa pri obravnavi pred visokim zborom tega očitka ni hotel braniti, ker je javno učil, da so vsi ljudje otroci božji — danes pa lahko vsi razumemo, da smo res otroci božji, akoprav nas ni rodila Galilejka.

Dočim iščejo eni Boga v različnih teorijah, se drugim sam pokaže. Vsaki dobri iznajdbi gre ideja naprej. Tudi visoka ideja resnice se bo prej ali slej tako okrepila, da bo res prinesla zadnjo sodbo. Zadnja sodba pa ne bo prišla trenutno — kakor se tudi svet ni ustvaril v šestih dneh (niti ne v šestih vekih ali periodah) temveč: Sodni dan znači zmago nad zadnjo zmoto — še prej pa morajo razumeti evangelij (resnico) vsi narodi. Prav razumeti se pa pravi, svoje prave besede povsod udeještovati in še več — odganjati hinavščino iz srca molče prej, predno postane beseda ali dejanje. Če vzamemo to misel v možgane ko se zbudimo, bomo kmašu razumeli, kaj pomenijo besede: zgodi se Tvoja volja in odpusti nam...

Največ prilike imamo pri naši mladini. Če je mati prepričana, da je popolnoma nepotrebno se lagati otrokom, bo

škem. Način barvanja je prišel v modo pred tremi meseci. Gotovo je, da je bila obleka kupljena nedavno tega na Angleškem. Neznanelec je tedaj zanesljivo tujec.«

»Vi imate resnično čudovite oči. Kaj pa vendar počenja v tej gorski puščini Sierra de la Pena mož, visok 5 čevljev, 7 palcev s svojimi čevlji »walk ower« in obleko iz sive angleške volne?«

»Izborno! Vi imate detektivski talent. Toda pojdiva dalje.«

Komaj sta napravila par korakov, se je Sherlock Holmes že zopet ustavil.

»Najbrže je bil truden, zakaj prekladal je breme z ene rame na drugo. Enkrat je leva stopinja globlja, pa zopet desna. Vidite tukaj je počival tu sem je položil zavitek.«

Sherlock Holmes se je vlegel na trebuh in zaril obličje v zemljo. Čez trenutek je vstal in njegov obraz je žarel v zmagoslavnem nasmehu.

»Že ima!« je mislil Francelj. »No, kaj tedaj?« pa rekel na glas.

»Pojdite, toda pozor po prstih, tiho in revolver v roko.«

videla, kako bodo resnicofilni in značajni. Nasprotno pa vpliva materina laž na otroka pogubno: zaseje se v mlado srce in rodi kali, posledice pa so nam od zgledeov že znane. Lažnjivec ni nikdar sposoben za organizatorično delo, bodisi v otročji igri, v službi, družini, gospodarstvu ali politiki.

Zakaj se tako pogosto menjajo vladni organi? Zakaj zloraba justice in krive prisege? Zakaj narodne in mednarodne zmešnjave in poboji? Zakaj politične spletke med razredi in v razredih samih? Zakaj nezaupanje v skupnih opravkih? Zakaj na eni strani ta razkošnost, izobilje in moč, na drugi pa revščina, pomanjkanje in nevednost? Ker ne razumemo besedi: zgodi se Tvoja volja — to je, zgodi se resnica in pravica! Kajti če se bomo držali tega, ne bomo mogli goljufati ne sebe ne bližnjega. Začnimo skrbeti, da zmanjka nevednežev, pa bodo faloti sami izginili in Sodni dan bo izvršen.

*

Razmeroma smo prav malo popravljali v članku in vendar se nam zdi, da čitatelji ne bodo rekli, da je slab, pač pa se bodo čudili člankarjevi skromnosti, ko pravi, da ni zmožen pisati članke. Zmožen je, žal, da nam že večkrat ni pisal. Temu ali onemu morebiti ne bodo vseč svetopis. citati. Vsem se pa ne da ustreči — mislimo, da je posebno dobro, če dobivamo članke od različnih sodrugov v različnem slogu, da pride več mnogoličnosti v list. Da se bavi ljudstvo mnogo s prvimi časi krščanstva, se nam zdi dobro znamenje, ker je naša kriza zelo podobna takratni. Samo namesto »svetnikov« je treba misliti si žive ljudi, agitatorje, namesto tempeljnov in sinagog zborovališča in shode, namesto rimskega cesarstva naš centralizem, namesto farizejskega judovskega kraljestva našo avtonomijo itd., primerjati je treba tedanje razmere današnjim, pa bo vsak izprevidel, da bi prišel Jezus v Jugoslaviji ravno tja, kamor so ga spravili učeni pobožni pisarji s pomočjo nedolžnega cesarjevega namestnika Pilata takrat — po krivdi nevednega ljudstva, ki ni dovolj skrbelo za svojo izobrazbo in napredek in zato čakalo odrešenja od bogov in prerokov, zato so ga pa ti preroki vodili za nos tako, da je svojega učitelja — čeprav ga je prej povsod pozdravljalo s »Hozana!« — ven-

Francelj se je tresel, toda pokoril se je. Tako sta korakala kake pol ure dalje med zakrknjenim gorskim grmičevjem vedno vzdolž železnice. Prišla sta h globokemu prepadu, ki ga je premoščal vitek železniški viadukt. Mračilo se je že, v čuvajnici pred viaduktom pa je svetila luč. Popela sta se na nasip, tu je ukazal Sherlock Holmes Zaplotniku, naj se vleže na zemljo in naj čaka. Sam pa se je plazil med tirom dalje in skoro zginil v temi na viaduktu.

Franceljniu je tolklo srce in krčevito je stiskal ročaj svojega revolverja odločen, da ustrelji vsakogar, ki se mu približa. Vsaka minuta se mu je zdela večnost, objelo ga je čustvo neskončne samote in zapuščenosti. Kaj, če se Sherlock Holmes ne vrne več? Najrajši bi bil vstal in v diru bežal nazaj k vlaku, kjer so vsaj ljudje. Hu, hu, hu. —

Grozovito se je ustrašil, ko je nankrat začutil roko na svoji rami. Bil je Sherlock Holmes.

»Pojdite.« je dejal šepetaje.

(Dalje prih.)

Koliko novih naročnikov je kdo pridobil, najboljšim pa priznavajo tudi častne nagrade. Kakor vidite iz današnjega oglasa, je tudi naša uprava sklenila nekaj podobnega.

ČASTNE NAGRADE.

Naročnikom »Napreja« in »Ljudskega glasu«, ki pridobe do 15. maja določeno število novih naročnikov, bomo priznali sledeče nagrade:

I.

Za 3 nove naročnike **mesečno naročnino**;

za 6 novih naročnikov **četrtletno naročnino**;

za 10 novih naročnikov **polletno naročnino**;

za 15 novih naročnikov **celoletno naročnino**.

Zbiralcem naročnikov »Napreja« bo priznana naročnina »Napreja«, zbiralcem naročnikov »Ljudskega glasu« pa seveda naročnina »Lj. glasu«. Vendar se bodo za te nagrade šteli lahko nabrani naročniki »Lj. glasu« k nabranim naročnikom »Napreja« in bodo pri tem veljali 4 naročniki »Lj. glasu« za 1 naročnika »Napreja«. Kdor bo n. pr. pridobil 8 naročnikov »Napreja« in 8 naročnikov »Lj. glasu«, mu bo priznana polletna naročnina na »Napreja«, kakor da bi pridobil 10 naročnikov »Napreja«.

II.

Razen teh nagrad dobijo pa tisti, ki bodo prvi dosegli eno izmed nagrad za »Napreja«, še posebno nagrado za hitro izvršitev: Kdor bo prvi naznanil

3 nove naročnike »Napreja«, dobi 50 Din.

6 novih naročnikov »Napreja«, dobi 100 Din.

10 novih naročnikov »Napreja«, dobi 200 Din.

15 novih naročnikov »Napreja«, dobi 500 Din.

Kdor bo prvi naznanil isto število naročnikov »Ljudskega glasu«, dobi polovico teh posebnih nagrad. Za te posebne nagrade se »Napreja« in »Ljudski glas« ne štejeta skupaj.

III.

Tisti pa, ki bo naznanil sploh največ novih naročnikov »Napreja« in »Ljudskega glasu« skupaj, pri čemer se bodo 4 »Ljudski glasi« šteli za 1 »Napreja«, dobi posebno nagrado v znesku 1000 Din.

Razume se, da zbiralci pri tem svojem častnem poslu ne smejo rabiti podziralcev, da bi stem prekosili druge in pobrali morebiti na lahek način vse te nagrade sami (razen nagrad pod I.) Kdor je pa sam tako agilen, da bo povsod prvi, naj pa dobi vse, zasluži jih!

Kdo in koliko naročnikov je nabral, bomo objavljali vsak teden v »Lj. glasu«. Zato naj nam vsi nabiralci najmanj tedensko sproti naznanjajo svoje uspehe, najbolje vsako nedeljo ali pondeljek.

Tekma se konča 15. maja. Kar bo naznanjeno pozneje, se bo upoštevalo le, če bomo imeli dokaz, da je bilo dano na pošto še 15. maja.

Vse nagrade bodo priznane oziroma izplačane šele takrat, ko bodo vsi novi naročniki nagrajenega zbiralca že plačali svojo naročnino za 3 mesece. Vendar nimajo nobene prednosti tisti, ki bodo takoj z naznanilom poslali tudi denar za 3 mesece, samo gotovost imajo, da se ti novinci ne morejo več premisliti, ker bi drugače postalo zbiralcu lahko neprijetno. N. pr.: Kdor bo prvi naznanil 15 novih naročnikov »Ljudskega glasu«, bo recimo 3. maja objavljeno njegovo ime, da je zmagal in da dobi posebno nagrado 250 Din. Ta nagrada mu je le priznana, dobi jo šele, kadar bo vseh teh 15 naročnikov plačalo za 3 mesece. Tretji mesec mu pa eden izmed njih umrje (bodisi v resnici, ali pa samo politično), potem ta naročnik ne velja, nagrado dobi tisti, ki je drugi naznanil svojih 15 naročnikov, (če so njegovi bolj »zdravi«). V takem slučaju bi človek sam rad plačal tisto naročnino (4 Din!), da bi dobil nagrado (250 Din!) pa ga bo sram, ker bo to častna tekma, pa pod javno kontrolo. Torej bo ta tekma ne le koristna, temveč tudi zabavna.* Le hitro in pridno na delo!

Uprava »Napreja« in »Ljudskega glasu«
v Ljubljani, p. predaj 168.

* Posebno zabavna bo za tiste, ki poznajo g. frančiškanskega patra doktorja Angelika Tominca, ki bo pri tej tekmi tudi zraven. Hotel bo namreč zopet dokazati, da kontrole ni brez policajev, pa bo iskal noč in dan naših policajev, kako kontrolirajo zbiralce. Ker jih ne bo našel, bo napisal v »Pravico«, da smo zvezani s samim kraljem vseh hudičev, ki nam je dal za naše policaje take uniforme, da so sploh nevidni. — Uredništvo.

vstajali bodo živi mrlički k svojemu vstajenju, ta dan bodo pokale skale od potresa, ko se bo tresel ves svet pred vstajenjem proletarskih duhov, pred nami pa se bodo pojavljali spomini na velike krvave boje, ko se spominjamo na naše brate proletarce vsega sveta, ki so pustili svoje življenje v svetovni vojni za krvoločni kapitalizem. Žena, ki si zgubila v tem boju svojega moža, mati svojega sina, sestra svojega brata, vstani tudi ti in pojdi z nami bojevniki, da maščujemo smrt umorjenih z raznimi najgrozovitejšimi kapitalističnimi sredstvi. Proletarska zmaga je sigurna, če zavlada medsebojno bratstvo in spoznanje, in nastop skupnega boja. Zato pojdemo skupno v boj.

Spored manifestacije v Celju na dan 1. maja. Ob polosmi zbirališče v Štorah za štoranske sodruge in točno ob osmih odhod v Celje z godbo in zastavo na čelu. Zbirališče v Celju točno ob osmih v Gaberjih pred gostilno Svetel. Ob devetih odhod iz Gaberij v mesto na Dečkov trg k javnemu slavnostnemu zborovanju. Po zborovanju obhod po mestu in nazaj v Gaberje pred gostilno Svetel, kjer je za Celjane razhod, Štoranski sodrugi pa odkorakajo korporativno nazaj v Štore, kjer je razhod. — Namesto popoldanje veselice, kakor je bila vsako leto običajna, a letos odpade, se priredi izlet z zastavo na Laško in v Hudo jamo, kjer se bo vršilo tudi javno slavnostno zborovanje na prostem. Za izlet zbirališče pri kapucinskem mostu ob poldveh, v Gaberjih pred gostilno Svetel pa ob enih. — Opozarjamo vse celjske in štoranske sodruge, ki imajo količkaj proletarske zavednosti in če jim čas količkaj pripušča, da se zleta, ki ga celjsko kakor štoransko delavstvo še ni imelo, gotovo udeleže. Pokažimo, da smo proletarci bojevniki in obiščemo tiste sodruge, ki so tam.

IZJAVA.

Člani kraj. pol. organizacije SSJ in KDZ, podružnica v Gorjah, izjavljajo da »Rdečega prapora« ne bodo plačevali in tudi ne nazaj pošiljali. Če ima uredništvo »Rdečega prapora« tako ogromno denarno rezervo, naj ga le še v ogromnejši množini pošilja.

Kr. pol. org. SSJ in KDZ v Gorjah pri Bledu.

Dopisi.

Konsumno društvo »Posavje« mora imeti tudi zelo čudno demokracijo, ker se pritožbe kar naprej množe. Posebno iz Hrastnika dobivamo poročila, da veljajo povelja iz Zagorja več nego vse drugo. Če je res tako, se ne čudimo, če so taka povelja včasih ne le krivična, ampak tudi protislovna in da danes izpreminjajo, kar so včeraj določila. Posameznik postane lahko muhast — zadružna organizacija je pa zato tukaj, da kapitalistične muhe odpravlja, ne pa . . . — **O p a z o v a l c i.**

Gospodi se ne mudi. Dne 22. avgusta l. 1922. je odposlalo županstvo v Velenju sledeči dopis višjemu šolskemu svetu v Ljubljani:

Na podlagi sklepa občinskega zastopa v Velenju dne 20. t. m. vlagamo v zadevi šole sledeče prošnje: Šola v Škalah, v kateri je vpisanih 144 otrok iz naše občine, je tako prenapolnjena da bi se morala na vsak način razširiti. Ako bi se ti

Proslava prvega maja.

Sodrugi, sodružice, proletarci! Dan, ki ga praznujejo vrste proletariata celega sveta je pred nami. Pokažimo na ta dan, da se ne sramujemo svojega delavskega stanu, ampak, da hočemo skupno korakati v boj za naše pravice, proti našemu proletarskemu cilju. Skupno se bojujmo za košček kruha, skupno se moramo bojevati za naš obstoj in skupno se bojevati proti vsem izkoriščevalcem in zatajevalcem delavskega pokreta. Vsi, ki krvavite pod težo kapitalističnega jarma, vsi, ki umirate gladu in prisilnega brezdelja, spojite se na ta dan v močno falango delavstva, v trdno vojsko proletarcev proti današnjemu izkoriščevalnemu istemu. Skupno moramo manifestirati za našo svobodo, za pošteno delo tudi pošteno plačilo, za zdrava stanovanja, skupno hočemo in tudi moramo protestirati proti zakonu o zaščiti države, s katerim se zlorablja zakon o zaščiti delavcev, proti tajni diplomaciji, proti ukinje-

nju osemurnega delavnika, proti vsakemu kaljenju miru, proti vsakemu nameravanemu prelivanju proletarske krvi, proti vsem, ki so proti delavskemu pokretu, proti vsemu, kar uničuje delavsko svobodo do življenja, in proti vsemu, kar zlorablja delavsko zavest. Vsi proletarci dvignite svoja srca, svoje žuljave roke k prisegi, da se hočete bojevati z razumom proti vsem, ki so proti nam, da izvojujemo z našim lastnim bojem boljšo bodočnost.

Dan 1. maja praznuje proletariat vsega sveta. Prvi maj je dan boja za naše pravice do življenja, prvi dan maja je dan spoznanja proletariata samega. Na ta dan si podajmo roke vsi proletarci vsega sveta in se v duhu združimo v velike proletarske vojske. Brusite vaše meče, to je vaš razum in zavest, nabijajte vaše puške in kanone, to je vaša volja bojevati se za delavsko svobodo. Ta dan se bodo odpirale jame in grobovi in

dar izročilo v sramotno smrt, ker je bilo od svojih prebranih prerokov nahujskano. Proti temu ni druge pomoči, kakor izobrazba. Proletariat mora spoznati, da je božje kraljestvo v njem samem, mora sam to kraljestvo postaviti na noge — potem bo pa takoj konec vseh božjih in cesarskih namestnikov, vseh centralizmov in avtonomij, vsega hujskanja in prerekanja — proletariat se bo upravljal sam.

Tedenski pregled.

Ponedeljek 9. aprila. Zemljoradniki sklenejo ostati v opoziciji. — Na Bolgarskem hočejo izpremeniti ustavo. Vladna seja o skrčenju pravice krone. — Poročajo o generalu Mackensenu, da se baje pogaja s sovjeti radi vojaškega sporazuma z Nemčijo. — Verski boji na Španskem. Baje namerava španska vlada ločiti cerkev od države. — V Turčiji so dobili nov moderni volilni zakon. Volilno pravico imajo vsi moški, ki so dosegli 18. leto starosti. — Beograjski mestni uslužbenci so stopili v splošno stavko. Ore za povišanje mezd.

Torek 10. aprila: Radićeva odposlanca dr. Maček in dr. Krnjević sta prispla k radikalom v Beograd. — Italijanska princesa Jolanda se je poročila. — Bivši črnogorski ministrski predsednik Plamenac izgnan iz Italije. — Rumunska vlada je prepovedala priseljevanje in delovanje vsem duhovnim kongregacijam, ki niso grško-pravoslavne oz. grško-unjatske. — »Delavske novice«, poročajo, da so prenehale izhajati. Posledice razpada SSDL. — Boljševiki bodo oddaleč obsodili tudi papeža.

Sreda 11. aprila: Pretep v angleški zbornici. Vlada je predložila krivičen zakon o uporabi bivših vojakov v civilnih službah, s katerim pa je propadla. — Radi boljševiškega proticerkvenega kurza je prišlo v Rusiji do oboroženih kmetijskih uporov. — Pri obč. volitvah v Stockholmu so dobili socialisti večino. — Lian Lynch, vodja irskih vstašev, ujet in ubit. — Italijanski klerikalci so dobili tik pred kongresom novo klerikalno stranko, ki hoče sodelovati s fašisti.

Četrtek 12. aprila: Kongres italijanske ljudske (klerikalne) stranke v Turinu. — V Budimpešti se je pričela sodnijska razprava proti komunistu Singerju in 66 tovarišev.

Petek 13. aprila: Nadaljevanje beograjskih pogajanj v Zagrebu. Radikalna odposlanca sta dr. Gjurjević in dr. Janjić. Izvedeti hočeta, kaj Radić oz. federalistični blok pravzaprav hoče oz. za koliko je na prodaj. Zdi se, da Pašić ne misli odkrito, temveč hoče izvršiti samo pritisk na demokrate. — Demokrati so silno poparjeni, ker so zamudili ugodno priliko za kupčijo z radikali (no, našli se bodo vseeno). To se je pokazalo ta dan na seji njihovega kluba. — Stavka rudarjev na Zgornjem Štajerskem še vedno traja. — Vladivostok so zasedle boljševiške čete. S tem je konec bele in japonske reakcije na daljnem vzhodu. — Francozi in Belgijci sklenejo poostri poruhisko akcijo.

Sobota 14. aprila: Predkonference med federalističnim blokom in radikali v Zagrebu so končane. Radikalna odposlanca poročata radikalskemu poslanškemu klubu, ki da Pašiću proste roke. — Fašisti v Italiji grozijo odpraviti proporcni sistem. — Južnotirolski socialisti so sklenili priključiti se italijanski soc. stranki. — Novi češkoslovaški poslanik v Beogradu je g. Švehla. — V Budimpe-

šti so stopili vsi nastavljeni javnih podjetij v stavko. — Stavka rudarjev v Avstriji se nadaljuje, ker nečejo lastniki rudnikov slišati o povišanju mezd. — Belgrajski ministrski svet razveljavi razpust narodne cerkve na Hrvaškem. — Dva Radićeva poslanca iz Hercegovine sta se mu izneverila in prispela v Beograd.

Nedelja 10. aprila: Laški listi poročajo, da sta belgrajska in rimska vlada kar preko paritetne komisije dosegli sporazum glede Reke, Baroša itd. — Na Švedskem zavlada liberalno - konservativna vlada. — Amerika se je odločila prisostvovati lozanski konferenci z »opazovalci«. — Na Kitajskem izbruhnila revolucija med vojno mornarico.

Politične vesti.

+ **Kako se razvija politična situacija,** je skoro nepotrebno govoriti, ker se razvija tako, kakor smo dali v včerajšnjem »Napreju« vedeti, točno po »propadlem« tajnem sporazumu, ki so ga radikali s federalističnim blokom sklenili v Zagrebu. Da ponovimo tudi za čitatele »Ljudskega glasu«: Sporazum, o katerem ni hotel Radić na svojem velikem nedeljskem zborovanju v Zagrebu hrvaški nezavedni masi položiti nobenega računa, določa: da sestavi Pašić novo čisto radikalno vlado. — o tem so se razširile vesti precej nato, ko je v nedeljo pred otvoritvijo narodne skupščine, podal demisijo sedanje vlade; izdelala se nova revidirana ustava, ki jo sprejme radikalno-federalistična večina po preteku šest mesecev, nakar sestavi tudi skupno koalicijsko vlado; pokrajinska vlada na Hrvaškem se ne ukine (faktično je doslej niso ukinihi kakor druge!); na Hrvaškem se po novi ustavi upostavi banska čast, ki se izroči članu kraljeve hiše (republika in »avtonomija«); od Radićevcev pojde le 15—20 poslancev v Beograd, da v slučaju potrebe priskočijo čisti radikalni vladi na pomoč, dočim odidejo Spahovci in klerikalci korporativno v parlament podpirat radikalce — faktično so šli in današnje vesti tudi že poročajo, da se klerikalci in spahovci »približujejo« radikalcem, češ: sedaj smo pa spoznali Radića! Igrajo podlo, dogovorjeno ulogo pred ljudstvom, v resnici pa delajo na to, da se sedanja vladna korupcija tudi njim v korist še nadalje vzdrži. Pri tem moremo občudovati neverjetno skisanost naših meščanskih »opozicionalnih« strank, ki vse dogodke vidijo in poznajo, pa ne znajo izvajati konsekvencnih zaključkov. »Jutro« in »Narod« danes kar blaznita o tem, kako je kralj poklical liberalne zastopnike pred se, upajo na poveritev sestavitve nove vlade in koketirajo že tudi z radikali. Da ljudstvo ne zna opazovati dogodkov in misliti, mu ne zamerimo. Zanj bo že prišel čas!

+ »Orjuna« je poslala »Slovencu« dopis, v katerem opozarja ta list in vse sorodne, da je ni treba žaliti, ker se je da danes vedno držala mej dostojnosti. Drugače se zna zgoditi, da bodo njeni člani samovoljno zgrabili za sredstva, ki bodo marsikomu neljuba. — Tako Orjuna. Mi kot ljudje, ki hočemo poznati samo eno sredstvo političnega boja — resnico in smo imeli v tem znamenju marsikaj povedati tudi Orjuni, pravimo: Tako bomo nadaljevali in se prav nič ne strašimo, če bo resnica tako klala, da bo podžigala k »samovoljnim sredstvom«. Najprej bi pa še bilo dobro, če bi nam

Orjuna radi informiranosti, kako si zamišlja razne meje svojih vpludnosti v Ljubljani, Celju, Mariboru in Slovenski Bistrici, pošiljala po en izvod svojega glasila. Smo si po tiskarni najbližji sosed in tudi za Orjuno bi očitno nič ne štel, če bi bil ta izvod eden izmed desetih, ki jih dobivajo včasih v »Naprejevih« pakelcih — namesto »Napreja« naši naročniki na Jesenicah, ki ne vedo potem, kaj naj bi žnjimi počeli.

+ **Voditelji so osrečili slovensko delavstvo** še za eno — stranko, ki sta jo ustanovila Lemež pa Žorga pretaklo nedeljo v ljubljanskem »Delavskem domu«. Stranka se imenuje »Nezavisna radniška partija Jugoslavije« oziroma ljubljanska poslovalnica niene belgrajsko-moskovske centrale. Pričela bo izdajati tednik »Glas svobode« (»Delavske novice« so jo temeljito pokidale). Nezavisnost — svoboda — zlasti pa glas — programatičnih obljub, še predno so pokazali program, torej ne manjka. Bo že zadostovalo, saj poznamo v okviru tega programa ljudi, ki so jo ustanovili kot opozicija socialpatriotskemu »socializmu delovnega ljudstva« — Kocmurja in Fabjančiča. Saj jih še poznamo iz časa pred enim mesecem ko je hrvaško-srbska »Nezavisna« v svoji »Borbi« imenovala voditelje slovenskega komunizma »idiote« in so se Lemeži ter Žorge na vso moč potili, da bi tem idiotom preskrbeli razne poslanske ugodnosti. Sicer pa — bodočnost bo pokazala in takoj po prvem petju bomo že prorokovali vrsto in usodo novih starih ptičev. Mi samo dvomimo, da bi bili slovenski razredni delavci taki norci da bi šli svoje sile tritati v nove stranke ko so prišli kolikor toliko do spoznanja, da je treba najprvo v starih organizacijah napraviti red.

+ **Kakšna razlika** je med Mussolinijem in onimi šestimi delavci, ki jih je zadel pred par dnevi bomba v Slovenski Bistrici? Ti delavci so pač dobili bombo, Mussolini pa — red Karagjorgjeve zvezde I. reda obenem z različnimi odlikovanji, ki so jih dobili razni visoki laški funkcionarji iz Beograda! Dobili so jih pa najbrže za svoje junaške zasluge pri pohodih na neoboroženo jugoslovansko ljudstvo v Julijski Benečiji in za tisto reč, s katero so te dni njihove čete pomazale fasado jugoslovanskega konzulata v Genovi.

+ **Nekaj strašnega** se je zgodilo pretekli četrtek v Sarajevu, kar dokazuje, da dviga komunistična pošast zopet svojo glavo, ki jo treba na vsak način v splošni in državni blagor pomečkati. Pomislite: finančni organi so izsledili v neki trafiki dva pakelca — komunističnih brošur, naslovljenih na nekega zaljubljenega diurnista. Sarajevo se sicer, hvala bodi gospodu Bogu, zavoljo tega ni porlo, ampak od Sarajeva do Beograda, je vstala ena sama policijska armada. In ljudje, ki so prišli preko meje, nam pripovedujejo, da jim finančni organi stikajo že po tobakirah, če ne nosijo med tobakom morda kakega izrezka iz komunističnih brošur. Sedaj so se nam odprle oči in vemo, zakaj je jugoslovanski tobak za nič!

+ **Kongres klerikalne stranke v Turinu** je imel kaj grde posledice za sedanji fašistovski-klerikalni režim v Italiji. Gospodje okrog don Sturza se čutijo po glasovanju, ki jim je v stranki znova povedalo vodstvo, tako močne, da so prišli na idejo fašiste nadzirati in komandirati. Fašisti pa pravijo, da ne, in jim obljubljajo tudi že nam Slovincem znana »samovoljna sredstva«. Zaenkrat pa se priprav-

ljajo na demisijo. Interesantno vprašanje je, če se bodo bratci zopet sporazumeli, ali pa če bodo fašisti z zvijačno klerikalno taktiko izigrani. Zna se tudi nasprotno zgoditi. Za nas je ta stvar seveda brezpomembna, prav tako brezpomembna, kakor če v naši državi igra Pašič Radića ali Radić Pašića, ali pa če se oba gospoda med seboj pomenita. V vseh slučajih, če se spodrsne tem ali ali onim diplomatom, ali če se ne spodrsne, nosi oslovo breme ljudstvo, ki tem ali onim zaupa.

+ V Švici so v ponedeljek imeli ljudsko glasovanje o socialdemokratskem predlogu za zvišanje carin. Za je glasovalo 463.000, proti 170.000 ljudi. Švicarsko ljudstvo je tako špekulaciji še bolj naširoko odprlo vrata. Najbrže ima še mnogo takega, kar lahko izgubi.

Dnevne vesti.

Odgovori na vprašanje: Kateri izmed 3 sovražnikov proletariata, ki so glad, nevednost in strah je najbolj nevaren:

1. geslo: P. B., Trbovlje.
3. » Nevednost.
5. » F. O. Mežica.
10. » F. M. iz Trbovelj.
13. » »Izobrazba«.
14. » »V zavednosti je naša moč«.
17. » A. B. iz Črne.
18. » »Sreča«.
19. » »Socialistično«.
21. » »Nevednost prinaša: glad, strah in izgubljenost«.
22. » M. M. iz Črne.
23. » F. K. iz Vidma ob Savi.
24. » L. J. iz Guštanja.
26. » M. S. iz Konjic.
27. » R. S. iz Črne.
29. » J. K. iz Gorji pri Bledu.
32. » M. P. iz Velenja.
37. » A. H. iz Metlike.
41. » F. S. Zagorje.
44. » A. S. Sv. Lovrenc na Poh.
45. » M. N. iz Prevalj.
46. » J. S. iz Črne.
48. » J. K. Sv. Peter pod sv. gor.
49. » F. G. iz Sevnice.
52. » N. S. iz Šmartnega ob Dreti.
70. » »V boj za socializem«.
73. » F. L. iz Prevalj.
74. » I. J. iz Jesenic.

Ti vsi navajajo brez obširnega komentarja kot najhujšega sovražnika proletariata nevednost. Tudi ostali so večinoma tega mnenja, vendar pa hočemo objaviti njih celotne odgovore, ker so v njih zrna, ki bodo dobrodošla vsakemu čitatelju.

Tako objavljamo danes odgovor pod številko 6., geslo: I. J. iz Zid. Mosta:

Nevednost. Če bi bil zaveden, ne bi izdeloval vislic, da me potem obesijo. Če bi bil zaveden, ne bi izdeloval obleke, sam pa hodil raztrgan, če bi bil zaveden, ne bi šel s puško nad sotrpina, če bi bil zaveden, ne bi izdeloval topove in pline za uničenje samega sebe, če bi bil zaveden bi rajši izdeloval poljedeljske stroje, če bi bil zaveden ne bi hodil v cerkev stat doma pa zanemarjal delo, če bi bil zaveden ne bi hodil poslušati farških pravljic, če bi bili zavedni, bi sploh duhovnov ne bilo. Če bi bil zaveden bi danes ne bilo niti strahu, niti glada. Če bi bil zaveden, bi bili 18. marca na volišču samo dve skrinjice: delavska in kapitalistična. Če bi bili zavedni, bi si ohranili 75% dela. Če bi bili zavedni ne bi v mestih primanjkovalo stanovanj, ko je pa toliko cerkev in kapelic. Če bi bili za-

vedni, ne bi bilo treba imeti duhovnikov, niti cesarjev, ne kraljev in ne advokatov, ne glada in ne strahu — samo zavednosti je treba!

Tiskovni sklad. Zadnji izkaz 10.011.50 Din. Nadalje so nabrali oziroma darovali: Neizrabljeni stroški Z. B. v Trbovljah 11. aprila 1923 30 Din, T. Sajovic, Trbovlje 10 Din, Iv. Stare, Medvode 5 Din, Ludo Gajšek, Litija (blok št. 90) 40 Din, Fr. Puncer, Litija (blok št. 320) 30 Din, kraj. org. SSJ v Črni od prodanih pravilnikov organizaciji odpadajoči odstotek 4 Din. Neizrabljeni stroški Z. B. v Mežici 23. marca 1923 133 Din, kraj. org. SSJ in KDZ v Gorjah podruž. prispevkj 3.75 Din, kraj. org. SSJ in KDZ v Gorjah na račun blokova za volilni sklad 58.25 Din, Josip Domanjko 10 Din, Ivan Kopp 10 Din, Leopold Vežjak 10 Din (vsi trije iz Sv. Lovrenca na Pohorju.) Skupaj 10.355.50 Dinarjev. — V zadnjem »Ljudskem glasu« št. 15 z dne 12. aprila 1923 naj se glasi pravilno: sodr. A. C. 1 Din in s. Ivo Meznarič 7 Din (ne pa A. C. 7 Din.)

Pri vseh podružnicah »Državne borze dela« v Ljubljani, Mariboru, Ptujju in Murski Soboti je iskalo v tednu od 1. do 7. aprila dela 383 moških in 229 ženskih delavnih moči. Delodajalci so pa iskali 244 moških in 215 ženskih delavnih moči. Posredovanj se je izvršilo 127. Promet od 1. januarja do 7. aprila izkazuje 11.132 strank in sicer 4581 delodajalcev in 6551 delojemalcev. Posredovanj se je izvršilo v tem času 2377. Dela iščejo: viničarji, kovači, stavbni in strojni ključavničarji, elektromonterji, mizarji, krojači, šivilje, peki mlinarji, mesarji, natakariji, natakarije, slikarji, pleskarji, tovarniški delavci, tovarniške delavke dninarji, dninarice, vajenci vajenke itd. — V delo se sprejmejo: rudarji, hlapi, dekletke vrtnarji, zlatarji zidarji kleparji, lesni strugarji, soboslikarji, sodavičra, vzgojiteljice, služkinje, kuharice vajenci itd. — Ob tej priliki naj nekaž pripomnimo: Že dober čas smo poročila »Državne borze dela« metali v koš, ker nam prihajajo vedno za cel teden in večkrat za več prepozna. To ne more iti dalje, ker drugače nima smisla, da sestavlja urad svoje štatistike in jih pošilja listom v objavo. Te štatistike so pa za javnost in specielno za delavski list velike važnosti o tem so gospodje menda prepričani. Zato smo že tudi intervenirali. Rekli so nam, da je za poročila odgovoren tiskovni referat na bivši pokrajinski upravi oziroma sedanji oblastni. Pričakujemo, da bodo gospodje pri tem referatu napravili red, čeprav nam je znano, da je vse, kar je bilo do danes odvisno od radikalnih vladnih krogov delavstvu zelo nenaklonjeno in da so smatrali tiskovni referat bolj za a nekako ekspoziuro za »k. k. Hofund Personalnachrichten«.

Zanimiv polet okoli zemlje. Letalca Couninho in Cabral, ki sta hotela svoj čas poleteti iz Londona preko Atlantika v Ameriko, se pripravljata na potovanje okoli zemlje. Izbrala sta si isto smer kakor Magalhaes, prvi potovalec okrog sveta.

Papeža Pija X. hočejo imeti rimski kardinali za svetnika. O ja, katolicizem še koga potrebuje, da bi mu pomagal s »čudeži«! — Iz vatikanskih krogov sporočajo še naslednjo zanimivost: uradno vatikansko glasilo »Osservatore romano« je napadlo tržaški »Piccolo« ker je v njem neki spiritalistični medij dokazal z dokumenti iz Kristusovih časov, da je le Kristusova prikazen korakala po vodi pri tistem čudežu, ki je nad njim Peter tako

strmel, ne pa Kristusovo telo. In podobnih budalosti, kakor jih servirajo šmoki pokvarjenim okusom svojega čitateljstva, še več. »Osservatore romano« skuša zopet dokazati, da je Kristus sam samcat sodeloval pri čudežu. To so vsekakor sijajne znanstvene polemike za dvajseto stoletje, pri katerih je treba s spoštovanjem zreti na intelektualne zmožnosti ene kakor druge strani. In še posebej pripomniti, da ni ne ena ne druga stran Kristusa nikoli videla.

Žena morilka. Neža Jančeva iz Dorske vasi pri Radovljici je v soboto radi medsebojnega prepira s sekiro ubila svojega moža in se nato sama javila pri okrajnem sodišču. Jančeva velja za hudo ženo, ki je tudi svojemu prvemu možu ogrenila življenje. To so sijajne posledice klerikalne vzgoje na deželi, ki ji drugače ne pridemo do konca, če je ne nadomestimo z — orjunaško.

Einsteinova teorija je dočakala po zadnjih vesteh novo potrdilo, ki dokazuje nje sijajno resničnost. Profesor Campbell iz zvezdarne Link v Kaliforniji je telegrafiral v Evropo, da se ž njo popolnoma ujemajo podatki iz opazovanja zadnjega solnčnega mrka, ki ga je znanstveni svet nalašč izrabil, da se prepriča o njeni točnosti in je zato z napetostjo pričakoval prvih vesti o računskih uspehih na temelju teh opazovanj. Saj je tudi Einsteinova teorija morda najgloblje, kar je do danes dovtal čisti razum in nam odpira po priliki tolikšno polje novih spoznanj in pokopava toliko starih nazorov v vseh znanostih, kakor niti ne svoj čas revolucionarni Kopernikov nauk. Zato je morala ta teorija doživeti nešteto grdih napadov s strani oficijelne znanosti, baš kakor nekdanj Kopernikova po zaslugi rimske inkvizicije. Vsem tem napadom je Einstein hladnokrvno kazal hrbet, tako svest si je bil svojih resnic, in ne brez upravičenosti, to dokazuje Campelov telegram kot prvi. Samo enemu napadu se ni mogel Einstein zoperstaviti, to je napadu domače nemške nacionalistične ignorance, ki je težko gledala v njem človeka, kateri je ravno v razširjanju svojega obzorja do nenavadne širine dospel do vsečlovečanskega nazora in mu je zato grozila s smrtjo. Pred nahujskano nacionalistično druhaljo nezrelih študentov-pretepačev in morilcev je moral Einstein bežati v tujino. Ozki plotovi nacionalnega šovinizma so se tako zopet enkrat sami pomazali z blatom, dočim doživlja vsečlovečanska misel triumfe povsod, kamor pogledaš in kjer je duh doma.

Stavka štajerskih rudarjev je v nedeljo končala razen v enem rovu. Avstrijski in ž njim ves kapitalizem se je zopet enkrat razbil ob kovinasto steno zavedne proletarske organizacije. Denar, požrešnost, oboroženo nasilje in diplomacija so nič, skupnost in možnost pa vse.

Urad Ljubljanskega veleseljma naproša vsa kulturna, pevška in druga društva, stanovske organizacije, športne klube itd., da prirede svoje kongrese, športne tekme itd. za čas letošnjega veleseljma od 1. do 10. septembra ter da izvolijo to pismeno sporočiti uradu Ljubljanskega veleseljma v Ljubljani, Gospodarska cesta (Tivoli), telef. interurb. 140, oziroma posetiti v prihodnjih dneh veleseljmsko ravnateljstvo v svrhu medsebojnega dogovora.

Kupujte računске bloke za restavracije in kavarne! Natakariji in natakarije dobe popusti. Te bloke smo založili in jih prodajamo v korist in pomoč naj-

bednejšim, to je slepim. Posamezni blok stane 80 Din in se dobivajo v pisarni samozaložbe Podpornega društva slepih v Ljubljani, Wolfova ulica 12. Kakor tudi v trafiki invalida Plačka, Sv. Petra cesta 8. Tudi šolske zvezke, ki nosijo napis v korist podpornemu društvu slepih rado in pogostoma kupuj šolska mladina in učiteljstvo jih priporočaj!

Iz gibanja zasebnih nameščencev. V nedeljo, 22. t. m. priredijo zasebni nameščenci na pobudo svojega Saveza po vsej državi protestna zborovanja proti poslabšanju zakonske uravnave nedeljskega počitka, kakor ga nameravajo vladajoči krogi izvesti. — Savez se je v zadnjem času izpopolnil z novimi skupinami: skupina zadrugarjev, skupina za zavode socialnega zavarovanja, denarnih zavodov in zavarovalnic. V vseh skupinah se v najkrajšem času ustanovijo odseki za posamezne stroke. Skupina špedicijskih nameščencev je dobila že odsek za carinsko posredniške nameščence, skupina industrije odsek za tehnične nameščence (tvorniške inženirje in poslovodje, tehnične risarje itd.), gradbena skupina istotako tehnični odsek (za inženirje, arhitekto itd.).

Žrtve dela. Rudnik Rand Fontaine pri južnoafriškem mestu Johannesburg se je radi eksplozije popolnoma sesul. V njem je pokopanih nad 100 domačinov. Ti reveži so vse svoje življenje s svojo bedo pomagali svojim hijenam k blagostanju in radostim. S svojo smrtjo so pomagali še k temu, da se bodo hijene s strahotno mrzlico opajale nad senzacionalnimi novicami o katastrofi.

Delavci! kupujte čevlje samo z znamko »Peko« domačih tovarov Peter Kozina & Ko., Tržič, ki so najboljši in najcenejši. Glavna zaloga na drobno in debelo. Ljubljana, Breg 20.

Ljubljana.

Dražba košnje ob mestnih potih in stradonih se bo vršila: V nedeljo 22. aprila ob 3. popoldne pri šoli na Izanski cesti, za košnjo ob mestnih potih in stradonih v Karlovškem predmestju; v torek, na sv. Jurja dan, 24. aprila ob pol 10. dopoldne pri mostu čez Mali graben na koncu Opekarške ceste za košnjo ob mestnih potih in stradonih Trnovskega predmestja.

Zdravstveni izkaz za pretekli teden: novorojencev 39 (27 m.), 3 mrtvorojenci, 38 mrtvih oseb (20 ž.); za srčno hibo 6, za jetiko 5, po 2 za življensko slabostjo, otročiško vročico možgansko kapjo ter raka, po 1 za pljučnico dušljivim kašljem, zastrupljeno rano za drugo nalezljivo boleznijo, 3 slučajne smrtne poškodbe, 12 za drugimi naravnimi smrtnimi vzroki, 6 novih slučajev skrlatice je bilo nanašanih po 1 varicelle, dušlivega kašlja in otročiške vročice.

V službo poklicnega gasilstva sprejme mestni magistrat ljubljanski več moči. Kdor reflektira na službo, naj vloži prošnjo na mestni magistrat. Pravico do službe imajo do 30 let stari, krepki samski rokodelci. Pogoji za sprejem se izvedo v gasilskem uradu v »Mestnem domu«.

Celje.

Fej! V petek 13. t. m. so pri nekem pogrebu v Celju ljudje vpili na vsa usta: fej škandal, sramota itd.! Zakaj vendar? Umrli je reven cinkarniški delavec s. Aplenc Ivan, ki ni imel imetja, a je zapustil vdovo in dva nepreskrbljena otroka, kakor je pač pri revnih proletarcih običajno. Ob 16. so se začeli zbirati njegovi tovari-

ši in sodrugi da ga spremijo na njegovi zadnji poti k večnemu počitku z našo rdečo zastavo in vencem. Ko se spored oziroma spreved uredi v vrste se začne mežnar po naročilu duhovnikovem protiviti, češ, da ne pojdemo skozi mesto, temveč odzadaj, ker je pogreb, boljše rečeno duhovnik, plačan le za pot za mestom, ne pa za pot skozi mesto. To našim sodrugom ni bilo všeč in so se vsi zgražali nad tem, zakaj ne bi šli skozi, saj ni bil pokojnik ropar ali kaj podobnega. Ker se po večini vsi nosijo skozi mesto, zakaj bi ravno tega ne smeli. Tako je par sodrugov, ki so nosili venec in zastavo krenilo proti mestu in je šel ves spreved za njimi, okoli 60 do 80 mož sodrugov, dokler ni prišel na vrsto blagoslovljeni mož. Ta pa je stopil iz spreveda in jo krenil na drugo stran okoli mesta. Pripomniti pa je treba, da tudi križ je bil spredaj pred sprevedom in je že bil daleč na potu proti mestu, pa g. duhovnik ni šel za bogom, temveč moral je Bog na križu za njim leteti. — To za enkrat, O tem bomo že še kaj povedali, toda opozarjamo tistega blagoslovljenega človeka, da nam ne bo več uhajal in sprevede komandiral po svoje, kajti 320 kron je dovolj lepa plača, da bi šel skozi mesto. Sicer ga bomo izučili po sistemih, ki so v modi tam, kjer se delavstvo bolje zaveda nego pri nas, ki že ve, kakšne muhe imajo taki gospodje in da so res pravi in najljutejši sovražniki delavstva. No, pa sedaj je tudi precej Celjanom znana šega in značajnost teh ljudi, posebno tem, ki so bili pokojnika spremili na zadnji poti, pa tudi tistim, ki so to videli. Cello vojaštvo, katero je videlo to sramoto, se je zgražalo in je tudi tako pesnico na »fej« zapelo. Bojite se, gospodje, rdečih zastav zato pa niste hoteli iti za njo in ste še Bogu postali nezvesti, da se je moral vrniti in za vami teči, toda se boste že še morali navaditi rdeče barve kakor mestni purani. Drugič se bomo bolje pripravili, samo da vemo za vaše muhe. Dokler živim, le verjemi tem ljudem, ko umreš ti že zbežijo in jih je sram hoditi v sprevedu, ki obstoja le iz delavcev. —

Ljudje, ki so se zgražali.

Iz »Svobode«. V nedeljo 15. aprila se je vršil lepo uspel občni zbor delavske izobraževalne zveze »Svobode« v Celju v gostilni Svetel v Gaberjih. Med poročili bivših funkcionarjev se je večkrat vnela živahna debata. Iz vseh poročil je bilo razvidno, da je podružnica bila v velikih finančnih težkočah, ker ves dobiček, kar ga je podružnica sploh imela, je šel za stare dolgove, katere so delali razni posamezniki nekdanj brez vednosti odbora, kar se sedaj pri zadnjem odboru ni več godilo. Upamo, da v bodoče nas ne bodo več posečali taki pozdravi, da bi morali plačevati, ne da bi vedeli zanje. Po poročilih funkcionarjev se je izvolil sledeči odbor: Predsednik Rudolf Čebular s pripombo od njega samega, da le za čas, dokler bo v Celju, ker ne ve kje dobi primerno službo, namestnik Andrej Vernig, tajnik Konrad Višič, namestnica Anica Kresnikova, blagajnik Dobovičnik Ivan, namestnik Franc Guzej. Preglednika ss. Koren Franjo in Leskošek Alojzij. Odborniki Martin Verbančič, Marija Korenova, Mici Böhmova in Zorko Ivan. Pri točki »razno« so se stavili razni predlogi, kateri so bili tudi sprejeti kakor: lastnik vseh not (partitur) jih mora takoj oddati, sicer se bodo od njega iztirjala sodnijskim potom; uvesti se mora poulični sistem kasiranja prispevkov, kakor ga ima stranka: za

tamburaše se naj čimpreje dobi primeren in zmožen učitelj, ker imamo instrumente zato, da bomo nanje igrali, ne pa za arhiv. S pomočjo vseh sodrugov, sodružic in mladine bomo dosegli tisti višek, katerega delavske kulturne organizacije doseči morajo. Če hočeš biti resen vojak v delavski vojski, moraš poprej poznati samega sebe in pa dolžnosti, katere vežejo vsakega proletarca. Proletarsko orožje je izobrazba, zato se izobrazujmo in delajmo v kulturnih organizacijah, ki so delavske. Le resno in sistematično delo nas bo rešilo!

Nekaj o nadpreglednih komisijah. Delo nadpreglednih komisij v Sloveniji, zlasti delo celjske komisije, je nas radi žalostnih pojavov izumiranja invalidov privedlo do kritike. Zadnji čas smo v Celju oziroma v njegovi okolici pokopali kar tri vojne žrtve invalide, po imenu Bergles Franc, Gaberje št. 104, Dokler Franc, Spodnje Hudinje št. 11, Banovšek Rudolf, Trnovlje št. 119. Nad njihovimi življenji je bil od strani komisije napravljen nečuten atentat s tem, ker jim niso pripoznali one količine odstotkov, do katerih so po svojih hibah imeli pravico, pač pa jim je priznala odstotke, radi katerih so se morali pritožiti. Pritoževalci so čakali nad eno leto in pol, da jih vpokličejo k superrevizijski komisiji, čakali pa so zaman, per so prerano šli k drugi superrevizijski komisiji, katere predsednik je smrt. Ali bomo ostali samo pri teh treh žrtvah? Ne, mnogo je še pritoževalcev, ki čakajo na superrevizijsko komisijo. Njih stanje se od dne do dne slabša in stoji pred vprašanjem: Ali ne bodo radi počasnega delovanja omenjenih komisij preje vsi pomrli, nego se bo zganila, kakor je bilo v navedenem slučaju. Invalidi, če hočemo doseči naše pravice, če hočemo, da primoramo omenjene komisije na resno in hitrejše poslovanje če hočemo, da bomo za naše žrtve doprinešene domovini na oltar, dobili našim hibam odgovarjajoče odstotke, in v zvezi s tem več pokojnine in dodatka, tedaj se moramo strniti vsi v eno vrsto in to v našo organizacijo. Ko bodo razni odločilni faktorji videli, da je organizacija močna in se ji ni mogoče zoperstavljati, takrat bodo nastali boljši časi za nas in brez posebnega truda bomo dosegli tudi več pravic! Torej vsi, do zadnje vojne žrtve v našo stanovsko organizacijo, ker le v slogi je moč!

Podpisana se najtopleje zahvaljujem vsem ki so na zadnji poti mojega moža sodelovali in spremili v tako lepem številu. Najtopleje pa se zahvaljujem vsem cinkarniškim tovarišem mojega pokojnega moža, da so mi s tako vnemo priskočili na pomoč in nabrali lepo vsoto 1086 K, kakor tudi gospej Alziblerjevi za njeno požrtvovalnost. — Marija Aplenc.

Maribor.

Esperantski klub »Svobode«. V soboto točno ob pol 9. zvečer nadaljevanje pouka. Prosim točno in vsi.

Inštruktor.

Tržno poročilo. Moka 32 K; kruh (mešani) 28 K; krompir 8 K; fižol 18 K; kisló zelje 28 K; repa 8 K; razna zelenjava, za osebo 15 K; mleko 20 K; surovo maslo 210 K; prašičja mast 168 K; špeh 150 K; prašičje meso do 120 K; telečje meso 84 K; goveje 74—78; jajca po 6 K.

Esperantska slovnica žal ne more iziti v »Napreju«. Tiskarna ne more, drugod jo bomo morali dati tiskati. S tem

se bo pa precej zadržala, ker bo slovnica, če bo posebe izšla, mnogo dražja, nego če bi bila le ponatis iz »Napreja«. Denarno vprašanje je pa za nas najbolj ranljiva točka. Morebiti bo preteklo pol leta, predno bomo slovnico imeli, težko da se nam mnogo prej posreči. Tistim, ki so že zdaj težko čakali, priporočamo, naj si kupijo hrvatsko, ki velja 15 dinarjev (poština posebe) ali pa nemško ali faško, kar kdo pač bolj zna. Nemci in Lahji imajo esperantskih slovnice mnogo na izbiro za različne stopnje izobrazbe. Tudi čeških je več.

Za slovensko slovnico bi bilo dobro, če bi jo vsak, ki jo misli kupiti, takoj naročil in plačal — tako bi kmalu zbrali potrebni kapital. Ker se pa cena ne more določiti vnaprej, je to težko. Recimo, da bo veljala od 8 do 15 Din, pa naj nam tisti, ki razumejo položaj in hočejo pomagati, da preskočimo te ovire, pošljejo po »Naprejevi« položnici z označbo: »Za esp.« poljuben znesek, takrat bodo pa različno bodisi doplačali ali pa nazaj dobili. Kdor bo na ta način pomagal, mu je treba priznati nekaj nagrade, zato bo zanj knjiga za 20 % cenejša (n. pr. bo namesto 15 Din plačal samo 12 Din).

Dobro bi bilo, če bi to delo pomagale organizirati organizacije. Zmagi bomo toliko bližje, kolikor bomo delali zano.

Iz stranke.

Organizacije in zaupniki naznanite kmalu kdaj se bo vršil shod za proslavo 1. maja, da vam preskrbimo govornika.

Za januar je obračunala še sledeča organizacija: 34. Ponikva ob juž. žel. 6; zadnji izkaz 1175 članov, zdaj skupaj 1181 članov.

Za februar so obračunale še sledeče organizacije: 24. Ponikva ob juž. žel. 6; 25. Radovljica 10; 26. Litija 12; 27. Oplotnica 21; 28. Ježica 17; zadnji izkaz 1045 članov, zdaj skupaj 1111 članov.

Za mesec marec so obračunale sledeče organizacije: 9. Radovljica 10; 10. Zabukovca 17; 11. Štore 102; 12. Trbovlje 119; 13. Gorje pri Bledu 15; 14. Tacen 15; 15. Celje 201; 16. Velenje (naknadno) 4; zadnji izkaz 157 članov, zdaj skupaj 640 članov.

Zgornja Šiška. V soboto, dne 21. aprila se bo vršil ob pol 20. pri »Birtu« v Zgornji Šiški javen shod Kmetško-delavske zveze. — Dnevni red važen. Sodrugi in somišljeniki, udeležite se ga polnoštevno!

Ježica pri Ljubljani. V nedeljo 29. aprila ob 15. uri se bo vršil pri sodr. A. Jakopiču na Ježici št. 73 članski sestanek krajevnih organizacij KDZ na Ježici. Dnevni red bo zelo nujen in važen, zato je dolžnost vsakega razrednozavednega člana, da se sestanka točno udeleži. Kdor bo ta dan drugje zadržan, naj se opraviči. Odbor.

Brežice. V nedeljo 22. aprila se bo vršil sestanek podružnice KDZ v Brežicah v gostilni g. Grubovšek točno ob 9. dop. Dnevni red je zelo važen, zato pridi-te vsi, ki se zavedate, da ste proletarci, da si izvolimo nov odbor. Točnost je pa nujna, ker bo od 9.—10. sestanek krajevnih organizacij KDZ v Brežicah. Od 10.—12. se bo vršila pa seja okrožnega odbora, na katero se vabijo vsi odborniki in zaupniki celoga okrožja. Razpravljali bomo o zelo važnih zadevah. — Sklicatelji.

Šošani. Redni občni zbor krajevnih organizacij SSJ se bo vršil v nedeljo 29. aprila 1923 ob 9. dopoldne v prostorih hotela »Jugoslavija« z običajnim dnev-

nim redom. Za vsakega člana in članico je udeležba dolžnost! — Odbor.

Redni občni zbor krajevnih organizacij KDZ v Oplotnici se bo vršil 29. aprila 1923 ob 9. pri sodrugu Josipu Škofu v Oplotnici z običajnim dnevnim redom. Opozarjamo vse sodruge, da se zbora točno in polnoštevno udeležite! — Odbor.

Vestnik Svobode.

Občni zbor »Svobode« v Mostah se bo vršil v četrtek, 19. aprila ob 19. v prostorih g. Fr. Kavčiča na Selu 25, (ne pri »Amerikancu«). Pozivljamo vse člane, da se zbora gotovo udeležite! — Odbor.

»Svoboda« Moste. Danes, v sredo seja ob 19.30 v običajnih prostorih. Nujno! Vsi! — Odbor.

Sv. Lovrenc na Pohorju. Esperantisti v soboto ne pozabite udeležiti se **pu-uka točno ob 6. zvečer.**

Gospodarstvo.

= Vrednost denarja. 1 dolar velja 97—98 Din, 1 češka krona 2.88—2.92 Din, 100 avstrijskih kron 13.9 para, 1 francoski frank 6.50 Din, 1 lira 4.85—4.87 Din. V Curihi stane 100 naših dinarjev 5.60 švicarskih frankov.

= Zagrebški žitni trg. Vojvodinska in baška postaja notirata, cene veljajo za 100 kg: pšenica 450—460 Din, rž 360 do 375 Din, ječmen za pivovarne 340—360 Din, oves 290—300 Din, fižol pisani 450 do 650 Din, beli 450—500 Din, pšenična moka (št. 0) 787.50—792.50 Din, (št. 2) 662.50—687.50 Din, (št. 4) 637.50—662.50 Din, za krmo 225—250 Din, otrobi drobni 168—180 Din in otrobi debeli 250 Din.

+ **Klerikalni ministri** in visoki funkcionarji v Mussolinijevem kabinetu so podali demisijo.

+ **Nova avstrijska vlada** je že sestavljena.

Prečitajte!

Odpor proti našemu tisku je med nezavednimi proletarci tako velik, da ga je mogoče premagati samo s trajnim in doslednim agitiranjem. Nič ne pomaga, če posodiš »Naprej« ali »Ljudski glas« svojemu sosedu enkrat ali dvakrat. Niti to ne, če mu ga vsak dan v hišo prineseš — ne čita ga. Kadarkoli pogleda vanj, vselej se čudi in čudi: »Kakšno veselje najdejo ljudje nad temi praznimi besedami, da jih toliko priporočajo?« Tako govori in župnik ga v tej misli utrjuje. Pa ne samo župnik, tudi mnogi učitelji smatrajo za svojo dolžnost odvrnati ljudstvo od našega tiska. Da delajo tako vsi kapitalisti, je razumljivo, saj jim gre njih pšenica samo tam v klasje, kjer je mnogo nezavednih.

Naš tisk ni lahek; kdor ne razume socializma, ta ne more razumeti naših člankov. Zato moraš ti, ki ta tisk stalno čitaš in ga razumeš ter odobravaš, vsem svojim znancem ne le pokazati, ampak tudi razložiti, pa ne samo en članek, ampak kar naprej vsako številko moraš z njimi obravnavati, dopolnjevati in z gledi pojasnjevati tako dolgo, da vzbudiš zanimanje. Potem mu časopis posojaj, pa ne kar tako — prepričaj se moraš, če ga je tvoj znanec tudi res čital in razumel. Če ga ni čital, mu moraš zopet na novo razlagati, kako potrebno je za vsakega proletarca, da se zanima za proletarsko gibanje, če hoče, da se naš položaj kdaj izboljša. Ko si ga že pripravil tako

daleč, da se naroči, moraš pa še vseeno stalno vpraševati ga, kako je zadovoljen, to ne samo zato, da spoznaš, če je vse čital, ampak tudi zato, da mu razložiš vse pomisleke. Predno ne bo vsaj tri mesece stalno čital gotovo še ne bo tako trden, da bi ga kdaj kakšna opazka ne zbodla — kajti socializem ni lahka stvar! Kadar ga pa kaj zbode, si vselej misli: »Čemu mi je tega treba, pa še plačevati moram zato?« Brez tvoje pomoči bo tak novinec zopet nehal čitati in ob mesecu ne bo poslal več naročnine, pa je zopet izgubljen za našo stvar.

Ker pa naši zaupniki navadno nimajo časa, saj so skoro neprestano zaposleni zdaj s pobiranjem naročnine, zdaj z obračuni, zdaj z dopisovanjem, pa zopet z mezdnimi gibanji, z brošurami, predavanji itd., tako da žrtvujejo ves svoj prosti čas, zato tega velepotrebne agitatorskega podrobnega dela pri nas nihče ne izvršuje. Prepusti člani namreč samo enkrat ali dvakrat poskusijo, potem pa kmalu pravijo: »Saj je vse zastoj, ali govorim, ali pa ne — nezavednega ne morem prepričati! Naj ga pa življenje prepriča!« Preprostim ljudem ne moremo tega zameriti, če v agitaciji in debatah niso utrjeni. Še manj pa smemo dovoliti, da ostaja proletariat nezaveden. Če nas končni cilji socializma, če nas ta vzvišena naša ideja bodri toliko, da leta in desetletja vztrajamo v neenaki borbi proti kapitalistični premoči, naj nam da tudi še toliko več moči, da bomo vztrajali v podrobnem delu, v vsakdanjih debatah z mlačneži in nezavedneži tako dolgo, da jih prepričamo in da bodo začeli tudi oni potem nadaljevati naše delo s pridobivanjem nadaljnjih borcev.

Sklep pokrajinskega odbora SSJ in KDZ, da se zviša naročnina od 1. maja za »Naprej« na 20 Din, za »Ljudski« glas pa na 4 Din mesečno, ta sklep ni podrl naših zavednih čitatelev. »Če več velja, bomo pa več plačali, saj se druge stvari še bolj draže!« Hvaležni smo sodrugom za take izjave. Iz dveh krajev nam pa pišejo zaupniki, da pojde težko, ker so že zdaj težko plačevali. Poznamo bedo delavstva, posebno na kmetih. Vendar sta prav ta dva kraja precej napredna, kar se tiče podpiranja gostilničarjev. V vsej bedi se še najde par dinarjev za požirek strupa, če ne drugače, se najde »dobra duša«, ki ga plača; prav gotovo spišejo vsi tisti, ki pravijo, da ne zmorejo zvišane naročnine, vsak mesec vsaj za toliko alkohola, če ne za več. Če ne plačajo sami — zakaj jim pa tisti prijatelj — ne plača rajši naročnine, če je res tako »dobra duša«? Mnogo bo treba še reformirati pri nas, mnogo! Pred 15 leti smo imeli svoj proletarski časopis samo dvakrat na teden, pa smo plačevali na mesec 90 vinarjev, kar je pomenilo 2 litra boljšega vina, nego ga danes dobiš 2 litra za 20 Din — povrhu pa imamo zdaj dnevnik, 6krat na teden, ne 2krat! Pri kruhu je pa to še mnogo hujše: moke je za 20 Din 2½ kg, takrat je dobil za 90 vin, 6 kg! Vse se je strašno podražilo samo proletarski časopis bi se ne smel, zato ker ga hočejo kapitalisti korumpirati ali pa uničiti.

O vseh teh stvareh in o vseh podobnih naših boleznih in njih zdravljenju bodo morali vsi sodrugi neutrudno govoriti, da prepričajo nezavedne. Pri ameriškem socialističnem tedniku »Proletarcu« smo videli, da so za povzbujo tega agitatorskega dela porabili tudi zunanje sredstvo: tekmo. V tisku objavljajo s polnimi imeni.